Central Asian Research Journal of Natural and Exact Sciences
INTERNATIONAL SCIENTIFIC, APPLIED AND THEORETICAL JOURNAL
2026 / № 1(3)
SCIENCE FOR A SUSTAINABLE CENTRAL ASIA

PROFILAKTIKA INSPEKTORLARINING OMMAVIY TADBIRLARNI O‘TKAZISHDA JAMOAT TARTIBINI SAQLASH VA PROFILAKTIK CHORA-TADBIRLARNI AMALGA OSHIRISH FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH

Abdumo‘minov Ilhomjon Kattabek o‘g‘li

O‘zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi Akademiyasi 3-kurs 319-guruh kursanti

Annotatsiya. Mazkur maqolada profilaktika inspektorlarining ommaviy tadbirlarni o‘tkazish jarayonida jamoat tartibini saqlash, fuqarolar xavfsizligini ta’minlash hamda huquqbuzarliklarning oldini olishga qaratilgan profilaktik chora-tadbirlarni amalga oshirish faoliyati tahlil qilinadi. Ommaviy tadbirlar vaqtida jamoat tartibini buzilishining oldini olish, yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan nizoli vaziyatlarni barvaqt aniqlash va bartaraf etish, fuqarolar bilan samarali profilaktik muloqotni yo‘lga qo‘yish masalalariga alohida e’tibor qaratiladi. Shuningdek, profilaktika inspektorlarining boshqa huquqni muhofaza qiluvchi organlar, mahalla faollari, jamoat tashkilotlari va tadbir tashkilotchilari bilan hamkorligini takomillashtirishning tashkiliy-huquqiy jihatlari yoritiladi. Maqolada ommaviy tadbirlar davomida profilaktik faoliyat samaradorligini oshirish, zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish, xavflarni oldindan baholash hamda jamoat xavfsizligini ta’minlash bo‘yicha taklif va tavsiyalar ishlab chiqiladi.

Kalit so‘zlar: profilaktika inspektori, ommaviy tadbirlar, jamoat tartibi, jamoat xavfsizligi, huquqbuzarliklar profilaktikasi, profilaktik chora-tadbirlar, hamkorlik, fuqarolar xavfsizligi, huquqbuzarliklarning oldini olish.

Аннотация. В статье анализируется деятельность инспекторов профилактики по обеспечению общественного порядка и безопасности граждан при проведении массовых мероприятий, а также осуществлению профилактических мер, направленных на предупреждение правонарушений.

Особое внимание уделяется вопросам своевременного выявления и предотвращения нарушений общественного порядка, предупреждения конфликтных ситуаций, проведения профилактических бесед с гражданами и обеспечения безопасности участников массовых мероприятий. Рассматриваются организационно-правовые аспекты взаимодействия инспекторов профилактики с другими правоохранительными органами, органами самоуправления граждан, общественными организациями и организаторами мероприятий. На основе анализа существующих проблем разработаны предложения и рекомендации по совершенствованию профилактической деятельности, повышению эффективности обеспечения общественного порядка и безопасности при проведении массовых мероприятий.

Ключевые слова: инспектор профилактики, массовые мероприятия, общественный порядок, общественная безопасность, профилактика правонарушений, профилактические меры, взаимодействие, безопасность граждан, предупреждение правонарушений.

Abstract. This article analyzes the activities of prevention inspectors in maintaining public order and ensuring the safety of citizens during mass events, as well as implementing preventive measures aimed at preventing offenses. Particular attention is paid to the timely identification and prevention of violations of public order, the prevention of conflict situations, conducting preventive discussions with citizens, and ensuring the safety of participants in mass events. The article examines the organizational and legal aspects of cooperation between prevention inspectors, other law enforcement agencies, citizens' self-government bodies, public organizations, and event organizers. Based on the analysis of existing problems, proposals and recommendations are developed to improve preventive activities and increase the effectiveness of maintaining public order and ensuring public safety during mass events.

Keywords: prevention inspector, mass events, public order, public safety, crime

prevention, preventive measures, cooperation, citizen safety, prevention of offenses.

Bugungi kunda jamiyatda tinchlik va osoyishtalikni ta’minlash, fuqarolarning huquq va erkinliklarini himoya qilish hamda jamoat xavfsizligini mustahkamlash huquqni muhofaza qiluvchi organlarning ustuvor vazifalaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, ommaviy tadbirlarni yuqori saviyada tashkil etish va o‘tkazish jarayonida jamoat tartibini saqlash, fuqarolarning xavfsizligini ta’minlash hamda turli huquqbuzarliklarning oldini olish muhim ahamiyat kasb etadi. Ommaviy tadbirlar ishtirokchilar sonining ko‘pligi, turli ijtimoiy guruhlarning bir joyda to‘planishi va turli vaziyatlarning yuzaga kelishi bilan tavsiflanishi sababli ularda jamoat tartibini ta’minlashga alohida yondashuvni talab etadi. Mazkur jarayonda profilaktika inspektorlarining faoliyati alohida o‘rin tutadi. Profilaktika inspektorlari hududda jamoat tartibini saqlash bilan bir qatorda, huquqbuzarliklarning sabab va shart-sharoitlarini aniqlash, ularning oldini olish, fuqarolar bilan profilaktik suhbatlar o‘tkazish, ijtimoiy xavfli vaziyatlarni barvaqt aniqlash hamda tegishli choralarni ko‘rishda muhim vakolat va imkoniyatlarga ega. Ommaviy tadbirlar vaqtida esa mazkur faoliyat yanada murakkab va mas’uliyatli tus oladi. Ommaviy tadbirlarni o‘tkazishda jamoat tartibini samarali ta’minlash nafaqat tadbir davomida yuzaga keladigan huquqbuzarliklarga tezkor munosabat bildirishni, balki ularni sodir etilishining oldini olishga qaratilgan kompleks profilaktik choralarni oldindan amalga oshirishni ham nazarda tutadi. Shu bois profilaktika inspektorlarining tadbir tashkilotchilari, mahalla fuqarolar yig‘ini, boshqa huquqni muhofaza qiluvchi organlar, jamoat tashkilotlari va fuqarolar bilan hamkorligini to‘g‘ri yo‘lga qo‘yish muhim ahamiyatga ega.

Shuningdek, zamonaviy sharoitda ommaviy tadbirlar davomida jamoat tartibini saqlashda zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish, ehtimoliy xavf va tahdidlarni oldindan baholash, huquqbuzarlikka moyil shaxslar bilan individual profilaktik ishlarni kuchaytirish hamda mavjud kuch va vositalardan oqilona foydalanish zarurati ortib bormoqda. Bu esa profilaktika inspektorlarining mazkur yo‘nalishdagi faoliyatini tashkiliy, huquqiy va amaliy jihatdan yanada takomillashtirishni

talab etadi. Shundan kelib chiqib, profilaktika inspektorlarining ommaviy tadbirlarni o‘tkazishda jamoat tartibini saqlash va profilaktik chora-tadbirlarni amalga oshirish faoliyatini o‘rganish, mavjud muammolarni aniqlash hamda ularni bartaraf etishga qaratilgan ilmiy-amaliy taklif va tavsiyalar ishlab chiqish mazkur tadqiqotning dolzarbligini belgilaydi.

Profilaktika inspektorlarining jamoat tartibini saqlash, huquqbuzarliklarning oldini olish hamda ommaviy tadbirlar vaqtida profilaktik chora-tadbirlarni amalga oshirish faoliyati huquqshunoslik va ichki ishlar organlari faoliyatiga oid ilmiy tadqiqotlarda muhim yo‘nalishlardan biri sifatida o‘rganilgan. Mazkur yo‘nalishdagi ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish shuni ko‘rsatadiki, jamoat tartibini saqlash va jamoat xavfsizligini ta’minlashning samaradorligi, avvalo, huquqni muhofaza qiluvchi organlarning faoliyatini to‘g‘ri tashkil etish, mavjud kuch va vositalardan oqilona foydalanish hamda profilaktik ta’sir choralarini o‘z vaqtida qo‘llash bilan bog‘liq. Huquqbuzarliklar profilaktikasiga oid ilmiy manbalarda profilaktika faoliyatining asosiy maqsadi huquqbuzarliklarning sodir etilishiga sabab bo‘luvchi omillarni aniqlash va bartaraf etish, huquqbuzarlik sodir etishga moyil shaxslar bilan individual profilaktik

ishlarni tashkil etish hamda fuqarolarning huquqiy madaniyatini oshirish orqali huquqbuzarliklarning oldini olishdan iborat ekanligi ta’kidlanadi. Mazkur yondashuv ommaviy tadbirlar jarayonida ham muhim ahamiyatga ega bo‘lib, profilaktika inspektorlarining faoliyatini faqat sodir etilgan huquqbuzarliklarga munosabat bildirish bilan cheklamasdan, balki ularning oldini olishga yo‘naltirish zarurligini ko‘rsatadi. Ichki ishlar organlari faoliyatiga bag‘ishlangan tadqiqotlarda jamoat tartibini saqlash va fuqarolar xavfsizligini ta’minlashda ichki ishlar organlari xodimlarining o‘zaro hamkorligi, xizmat faoliyatini rejalashtirish va kuch-vositalarni to‘g‘ri taqsimlash masalalariga alohida e’tibor qaratilgan. Ushbu tadqiqotlarda ommaviy tadbirlar vaqtida yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan xavf va tahdidlarni oldindan baholash, xizmat kuchlarini tadbirning xususiyati va ishtirokchilar sonidan kelib chiqqan holda joylashtirish hamda yuzaga keladigan vaziyatlarga tezkor munosabat bildirish jamoat tartibini samarali ta’minlashning muhim shartlari sifatida ko‘rsatiladi.

Ommaviy tadbirlar xavfsizligini ta’minlash masalasiga bag‘ishlangan adabiyotlarda esa tadbirlarni o‘tkazishdan oldingi tayyorgarlik jarayonining ahamiyati alohida qayd etiladi. Jumladan, tadbir o‘tkaziladigan hududni oldindan o‘rganish, ehtimoliy xavf manbalarini aniqlash, tadbir tashkilotchilari bilan hamkorlik qilish, fuqarolar oqimini tartibga solish va favqulodda vaziyatlarning oldini olishga qaratilgan choralarni belgilash samarali natijaga erishish imkonini beradi. Ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, profilaktika inspektorlarining ommaviy tadbirlardagi faoliyati bo‘yicha ayrim masalalar o‘rganilgan bo‘lsa-da, mazkur faoliyatni aynan profilaktik yondashuv asosida takomillashtirish, zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish, xavflarni oldindan prognozlash va boshqa subyektlar bilan hamkorlikni kuchaytirish masalalari yanada chuqur tadqiq etishni talab qiladi. Shu nuqtayi nazardan, mavjud ilmiy adabiyotlar va amaliy tajribani kompleks o‘rganish profilaktika inspektorlarining ommaviy tadbirlarni o‘tkazishda jamoat tartibini saqlash hamda profilaktik chora-tadbirlarni amalga oshirish faoliyatini takomillashtirishning samarali mexanizmlarini ishlab chiqish uchun muhim nazariy asos bo‘lib xizmat qiladi.

Mazkur tadqiqotda profilaktika inspektorlarining ommaviy tadbirlarni o‘tkazishda jamoat tartibini saqlash va profilaktik chora-tadbirlarni amalga oshirish faoliyatini takomillashtirish masalalarini o‘rganishga qaratilgan umumiy ilmiy va maxsus tadqiqot metodlaridan foydalanildi. Tadqiqotning metodologik asosini tizimli yondashuv tashkil etib, unda profilaktika inspektorlarining faoliyati jamoat tartibini saqlash va jamoat xavfsizligini ta’minlashning yagona tizimi doirasida o‘rganildi. Mazkur yondashuv orqali ommaviy tadbirlarni tashkil etish va o‘tkazish jarayonida profilaktika inspektorlarining vazifalari, boshqa huquqni muhofaza qiluvchi organlar hamda jamoat tuzilmalari bilan hamkorligi kompleks ravishda tahlil qilindi. Tadqiqot davomida **tahlil va sintez**, **induksiya va deduksiya**, **qiyosiy-huquqiy tahlil**, **mantiqiy tahlil**, **statistik tahlil** hamda **so‘rovnoma** kabi metodlardan foydalanildi. Tahlil metodi yordamida profilaktika inspektorlarining ommaviy tadbirlardagi faoliyatiga oid normativ-huquqiy hujjatlar, ilmiy adabiyotlar va amaliy materiallar o‘rganildi. Sintez metodi asosida o‘rganilgan ma’lumotlar umumlashtirilib, faoliyatni takomillashtirishga qaratilgan xulosalar shakllantirildi. Qiyosiy-huquqiy metod orqali jamoat tartibini saqlash va huquqbuzarliklar profilaktikasiga oid milliy hamda xorijiy tajriba o‘rganildi. Statistik metod ommaviy tadbirlar davomida sodir etiladigan huquqbuzarliklar, profilaktik chora-tadbirlar va ularning samaradorligiga oid mavjud ko‘rsatkichlarni tahlil qilishda qo‘llanildi. Shuningdek, amaliy faoliyatni o‘rganish maqsadida kuzatuv va so‘rovnoma metodlaridan foydalanish orqali profilaktika inspektorlarining ommaviy tadbirlar jarayonidagi amaliy faoliyati, mavjud muammolar hamda ularni bartaraf etish bo‘yicha fikr va takliflar o‘rganildi. Tadqiqot metodlaridan kompleks foydalanish natijasida profilaktika inspektorlarining ommaviy tadbirlarni o‘tkazishda jamoat tartibini saqlash va profilaktik chora-tadbirlarni amalga oshirish faoliyatining mavjud holatini baholash, muammoli jihatlarni aniqlash hamda ushbu faoliyatni takomillashtirish bo‘yicha ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqish imkoniyati yaratildi.

Ommaviy tadbirlar jamiyat hayotining muhim ijtimoiy-siyosiy va madaniy yo‘nalishlaridan biri bo‘lib, ularni xavfsiz va tartibli o‘tkazish jamoat xavfsizligini

ta’minlash tizimining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Bunday tadbirlarda ishtirokchilar sonining ko‘pligi, fuqarolarning turli ijtimoiy guruhlarga mansubligi, transport va piyodalar harakatining zichlashuvi, turli texnik vositalardan foydalanilishi hamda kutilmagan vaziyatlarning yuzaga kelishi jamoat tartibini saqlashga nisbatan alohida yondashuvni talab etadi. Shu sababli ommaviy tadbirlarni o‘tkazishda profilaktika inspektorlarining faoliyatini faqat tadbir davomida huquqbuzarliklarga chek qo‘yish bilan chegaralash maqsadga muvofiq emas. Asosiy e’tibor huquqbuzarliklarni oldindan aniqlash, ularning sabab va shart-sharoitlarini bartaraf etish hamda profilaktik choralarni o‘z vaqtida amalga oshirishga qaratilishi lozim. Ommaviy tadbirlarda jamoat tartibini samarali ta’minlash uchta asosiy bosqichning uzviyligi bilan bog‘liq: tadbirga qadar tayyorgarlik, tadbirni o‘tkazish jarayoni va tadbirdan keyingi tahliliy-profilaktik faoliyat. Birinchi bosqichda tadbir o‘tkaziladigan hududning xususiyatlari, ishtirokchilar soni, tadbirning davomiyligi, ehtimoliy xavf omillari hamda huquqbuzarlik sodir etishga moyil shaxslar bilan bog‘liq ma’lumotlarni o‘rganish muhim ahamiyatga ega. Ushbu bosqichda profilaktika inspektorining mahalla faollari, tadbir tashkilotchilari, boshqa huquqni muhofaza qiluvchi organlar va jamoat tuzilmalari bilan hamkorlikda ish olib borishi kelgusida yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan salbiy holatlarning oldini olish imkonini beradi.

Profilaktika inspektorlarining ommaviy tadbirlardagi samaradorligi ko‘p jihatdan axborot almashinuvi va hamkorlikning tezkorligiga bog‘liq. Tadbir tashkilotchilarida mavjud bo‘lgan ma’lumotlar, hududdagi kriminogen vaziyat, avvalgi tadbirlarda kuzatilgan muammolar va fuqarolardan kelib tushgan murojaatlar tahlil qilinishi zarur. Bunday axborotlar asosida xavf darajasini oldindan baholash va profilaktik kuch-vositalarni tegishli hududlarga oqilona taqsimlash mumkin. Ommaviy tadbir davomida profilaktika inspektorining asosiy vazifalaridan biri fuqarolar bilan bevosita muloqot qilish orqali jamoat tartibini ta’minlashdan iborat. Fuqarolarga qo‘yiladigan talablarning aniq, qonuniy va tushunarli tarzda yetkazilishi ko‘plab nizoli vaziyatlarning oldini olishga xizmat qiladi. Shu bois profilaktika inspektorlari tomonidan kommunikativ

ko‘nikmalardan samarali foydalanish, fuqarolarning murojaatlarini tinglash, nizoli vaziyatlarni keskinlashtirmasdan hal etish va zarur hollarda tushuntirish-profilaktik choralarni qo‘llash muhim hisoblanadi.

Profilaktik faoliyatning yana bir muhim yo‘nalishi huquqbuzarlikka moyil shaxslarni oldindan aniqlash va ular bilan individual profilaktik ishlarni tashkil etishdir. Bunda shaxsning xatti-harakatlarini faqat tashqi belgilariga ko‘ra baholash emas, balki qonuniy asoslar va mavjud ma’lumotlar asosida individual yondashuvni ta’minlash zarur. Ayniqsa, jamoat joylarida mast holatda bo‘lgan, ilgari jamoat tartibini buzgan yoki nizoli vaziyatlarni yuzaga keltirish ehtimoli mavjud shaxslar bilan profilaktik suhbatlar o‘tkazish huquqbuzarliklarning oldini olishda samarali vosita bo‘lishi mumkin. Ommaviy tadbirlarda profilaktika inspektorlarining boshqa subyektlar bilan hamkorligini yanada takomillashtirish zarurligini ko‘rsatadi. Xususan, ichki ishlar organlarining tegishli bo‘linmalari, Milliy gvardiya bo‘linmalari, mahalla vakillari, tibbiyot xodimlari, tadbir tashkilotchilari va jamoat tashkilotlari o‘rtasidagi hamkorlik aniq vazifalar va mas’uliyatni belgilash asosida tashkil etilishi lozim. Har bir subyektning vakolati va vazifalari oldindan belgilanib, axborot almashinuvi mexanizmi ishlab chiqilsa, yuzaga keladigan vaziyatlarga tezkor va muvofiqlashtirilgan tarzda javob qaytarish imkoniyati oshadi. Shuningdek, zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish profilaktika inspektorlarining ommaviy tadbirlardagi faoliyatini takomillashtirishning muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Tadbir o‘tkaziladigan hududdagi vaziyatni monitoring qilish, xavfli nuqtalarni aniqlash, tezkor axborot almashish va huquqbuzarliklar to‘g‘risidagi ma’lumotlarni tahlil qilishda raqamli texnologiyalardan foydalanish xizmat faoliyatining samaradorligini oshirishi mumkin. Shu bilan birga, texnologiyalardan foydalanishda qonuniylik, fuqarolarning huquq va erkinliklarini hurmat qilish hamda shaxsga doir ma’lumotlarni himoya qilish talablari qat’iy ta’minlanishi lozim. Ommaviy tadbir yakunlangandan keyingi tahliliy faoliyatning yetarli darajada tizimlashtirilishi zaruriyatidir. Tadbir davomida aniqlangan huquqbuzarliklar, nizoli vaziyatlar, fuqarolarning murojaatlari, tashkiliy kamchiliklar va

qo‘llanilgan profilaktik choralar tahlil qilinishi lozim. Mazkur tahlil keyingi ommaviy tadbirlarni tashkil etishda xatolarni takrorlamaslik, xavf omillarini aniqroq baholash va profilaktik chora-tadbirlarni takomillashtirish imkonini beradi. Profilaktika inspektorlarining ommaviy tadbirlardagi faoliyatini takomillashtirish uchun bir qator yo‘nalishlarni ajratib ko‘rsatish mumkin.

Birinchidan, har bir ommaviy tadbir uchun xavflarni oldindan baholash va individual profilaktik reja ishlab chiqish maqsadga muvofiq.

Ikkinchidan, tadbir tashkilotchilari va huquqni muhofaza qiluvchi organlar o‘rtasidagi axborot almashinuvi mexanizmini kuchaytirish zarur.

Uchinchidan, profilaktika inspektorlarining nizoli vaziyatlarni boshqarish, fuqarolar bilan muloqot qilish va psixologik yondashuv bo‘yicha amaliy ko‘nikmalarini muntazam oshirish lozim.

To‘rtinchidan, ommaviy tadbirlar davomida huquqbuzarliklarni sodir etgandan keyin ularga munosabat bildirishdan ko‘ra, ularning oldini olishga qaratilgan proaktiv profilaktik yondashuvni kuchaytirish maqsadga muvofiq. Bunda hududdagi kriminogen vaziyat, tadbirning o‘ziga xos xususiyatlari va avvalgi tadbirlar natijalari asosida ehtimoliy xavflarni prognoz qilish muhim ahamiyatga ega.

Beshinchidan, profilaktika inspektorlarining faoliyat samaradorligini baholashda faqat aniqlangan huquqbuzarliklar soniga emas, balki ularning oldini olish, xavfli vaziyatlarni barvaqt aniqlash, fuqarolar murojaatlarini hal etish, tadbir tashkilotchilari bilan hamkorlik samaradorligi va jamoat xavfsizligini ta’minlash darajasiga ham e’tibor qaratish lozim.

Umuman olganda, profilaktika inspektorlarining ommaviy tadbirlarda jamoat tartibini saqlashdagi faoliyatini takomillashtirish kompleks yondashuvni talab qilishini ko‘rsatadi. Mazkur yondashuv huquqiy, tashkiliy, axborot-tahliliy va profilaktik choralarni o‘zaro uyg‘unlashtirishni nazarda tutadi. Profilaktika inspektorlarining faoliyatini zamonaviy talablar asosida tashkil etish, hamkorlik mexanizmlarini kuchaytirish, xavflarni oldindan baholash va fuqarolar bilan profilaktik muloqotni

rivojlantirish orqali ommaviy tadbirlar vaqtida jamoat tartibi va jamoat xavfsizligini ta’minlash samaradorligini sezilarli darajada oshirish mumkin. Shunday qilib, tadqiqot natijalariga ko‘ra, ommaviy tadbirlarda jamoat tartibini saqlashning eng samarali modeli huquqbuzarlik sodir bo‘lgandan keyingi choralar bilan cheklanmay, tadbirga qadar xavflarni aniqlash, tadbir davomida vaziyatni doimiy monitoring qilish va tadbirdan so‘ng natijalarni tahlil qilishga asoslangan uzluksiz profilaktik faoliyatni tashkil etishdan iborat.

Profilaktika inspektorlarining ommaviy tadbirlarni o‘tkazishda jamoat tartibini saqlash va profilaktik chora-tadbirlarni amalga oshirish faoliyati jamoat xavfsizligini ta’minlash tizimining muhim yo‘nalishlaridan biridir. Ommaviy tadbirlarning ko‘lami, ishtirokchilar sonining ko‘pligi, tadbir o‘tkaziladigan hududning o‘ziga xos xususiyatlari hamda turli xavf omillarining mavjudligi profilaktika inspektorlaridan yuqori darajadagi kasbiy tayyorgarlik, tezkorlik, mas’uliyat va samarali hamkorlikni talab qiladi. Ommaviy tadbirlarda jamoat tartibini saqlash samaradorligi ko‘p jihatdan tadbirga qadar amalga oshiriladigan tayyorgarlik-profilaktik tadbirlarning sifatiga bog‘liqligi aniqlandi. Shu sababli profilaktika inspektorlarining faoliyatida huquqbuzarlik sodir etilgandan keyin unga munosabat bildirishga asoslangan yondashuvdan ko‘ra, huquqbuzarliklarning sabab va shart-sharoitlarini oldindan aniqlash hamda bartaraf etishga qaratilgan proaktiv profilaktik yondashuvni kuchaytirish maqsadga muvofiq. Shuningdek, ommaviy tadbirlarni xavfsiz o‘tkazishda profilaktika inspektorlarining boshqa huquqni muhofaza qiluvchi organlar, mahalla, tadbir tashkilotchilari va jamoat tashkilotlari bilan hamkorligi muhim ahamiyatga ega. Hamkorlikning aniq mexanizmlari ishlab chiqilishi, axborot almashinuvi tezkorligini ta’minlash va har bir subyektning vazifalari oldindan belgilanishi yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan huquqbuzarlik va nizoli vaziyatlarning oldini olish imkoniyatini oshiradi. Profilaktika inspektorlarining ommaviy tadbirlarni o‘tkazishda jamoat tartibini saqlash va profilaktik chora-tadbirlarni amalga oshirish faoliyatini takomillashtirish bo‘yicha quyidagi takliflarni ilgari surish mumkin:

– **Birinchidan**, ommaviy tadbir boshlanishidan oldin tadbirning xususiyati,

ishtirokchilar soni, hududning kriminogen holati va ehtimoliy xavf omillarini hisobga olgan holda xavflarni baholash tizimini takomillashtirish lozim.

– **Ikkinchidan**, har bir yirik ommaviy tadbir uchun profilaktika inspektorlarining vazifalari, xizmat yo‘nalishlari, hamkor tashkilotlar va tezkor axborot almashinuvi mexanizmlarini belgilovchi aniq profilaktik reja ishlab chiqish maqsadga muvofiq.

– **Uchinchidan**, profilaktika inspektorlarining tadbir tashkilotchilari, mahalla vakillari, boshqa huquqni muhofaza qiluvchi organlar va jamoat tuzilmalari bilan hamkorligini kuchaytirish hamda axborot almashinuvi jarayonlarini raqamlashtirish zarur.

– **To‘rtinchidan**, profilaktika inspektorlarining fuqarolar bilan muloqot qilish, nizoli vaziyatlarni tinch yo‘l bilan bartaraf etish, psixologik yondashuv va ommaviy tadbirlar xavfsizligini ta’minlash bo‘yicha amaliy ko‘nikmalarini muntazam oshirib borish lozim.

– **Beshinchidan**, ommaviy tadbirlar vaqtida zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan, jumladan, vaziyatni monitoring qilish va tezkor axborot almashish imkonini beruvchi raqamli vositalardan qonuniy va samarali foydalanish mexanizmlarini rivojlantirish kerak.

– **Oltinchidan**, tadbir yakunlangandan so‘ng profilaktika inspektorlari tomonidan tadbir davomida aniqlangan huquqbuzarliklar, nizoli vaziyatlar, fuqarolar murojaatlari va tashkiliy kamchiliklarni tahlil qilish amaliyotini tizimlashtirish lozim. Ushbu tahlil keyingi tadbirlar uchun profilaktik choralarni takomillashtirishga xizmat qiladi.

– **Yettinchidan**, profilaktika inspektorlari faoliyati samaradorligini baholashda faqat aniqlangan huquqbuzarliklar soniga emas, balki ularning oldini olish, xavfli vaziyatlarni barvaqt aniqlash, fuqarolar murojaatlarini hal etish va jamoat xavfsizligini ta’minlashdagi natijalarga ham e’tibor qaratish zarur.

– **Sakkizinchidan**, ommaviy tadbirlar vaqtida huquqbuzarlikka moyil shaxslar bilan individual profilaktik ishlarni kuchaytirish, bunda qonuniylik, inson huquqlari va shaxsning qadr-qimmatini hurmat qilish tamoyillariga qat’iy rioya etish lozim.

Xulosa qilib aytganda, profilaktika inspektorlarining ommaviy tadbirlarni o‘tkazishda jamoat tartibini saqlash faoliyatini takomillashtirish faqat qo‘shimcha kuch va vositalarni jalb etish bilan emas, balki mavjud imkoniyatlardan samarali foydalanish, xavflarni oldindan prognoz qilish, profilaktik choralarni kuchaytirish, idoralararo hamkorlikni rivojlantirish va zamonaviy texnologiyalarni amaliyotga joriy etish orqali amalga oshirilishi lozim. Mazkur yo‘nalishlarda tizimli ishlarning olib borilishi ommaviy tadbirlar davomida fuqarolarning xavfsizligini ta’minlash, huquqbuzarliklarning oldini olish va jamoat tartibini mustahkamlash samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent: O‘zbekiston, 2023.

2. O‘zbekiston Respublikasining “Huquqbuzarliklar profilaktikasi to‘g‘risida”gi Qonuni. 2014-yil 14-may.

3. O‘zbekiston Respublikasining “Ichki ishlar organlari to‘g‘risida”gi Qonuni. 2016-yil 16-sentabr.

4. O‘zbekiston Respublikasining “Jamoat xavfsizligini ta’minlash to‘g‘risida”gi Qonuni.

5. O‘zbekiston Respublikasining “Ommaviy tadbirlar to‘g‘risida”gi qonunchilik hujjatlari.

6. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining jamoat xavfsizligini ta’minlash, huquqbuzarliklar profilaktikasi va ichki ishlar organlari faoliyatini takomillashtirishga oid farmon va qarorlari.

7. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining ommaviy tadbirlarni o‘tkazish, jamoat tartibi va xavfsizligini ta’minlashga oid normativ-huquqiy hujjatlari.

8. Ismoilov I.T., Ziyodullayev M.Z. Huquqbuzarliklar profilaktikasi: nazariya va amaliyot. – Toshkent.

9. O‘zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligining jamoat tartibini saqlash va huquqbuzarliklar profilaktikasiga oid uslubiy qo‘llanmalari.

10. Jamoat xavfsizligini ta’minlash va huquqbuzarliklar profilaktikasi bo‘yicha ilmiy maqolalar to‘plami. – Toshkent.

11. Ichki ishlar organlari faoliyatida jamoat tartibini saqlash va fuqarolar xavfsizligini ta’minlash masalalariga bag‘ishlangan ilmiy tadqiqotlar va dissertatsiyalar.